

Utbildningsinspektion i Lagga och Långhundra rektorsområde

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

1. Normer och värden
2. Kunskaper
3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete
6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde. Rapporten ger således inte en heltäckande beskrivning av all pågående utbildningsverksamhet inom enheten vid den aktuella tidpunkten.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter liksom jämförelser med jämförbara verksamheter är också betydelsefulla vid bedömningarna och för slutsatserna med krav på åtgärder och förbättringar. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Lagga skola:

Skolform:	Antal elever/barn
Förskoleklass:	17
Grundskola:	94
Skolbarnsomsorg:	48

Långhundra skola:

Skolform:	Antal elever/barn
Förskoleklass:	12
Grundskola:	112

Utbildningen vid Lagga och Långhundra skolor omfattar förskoleklass, grundskola med årskurserna 1–6 och en fritidshemsavdelning i direkt anslutning till respektive skola. Flertalet elever har lång skolväg och åker skolskjuts till skolan. Inspektion har genomförts på respektive skola samt på Lagga fritidshem.

Lagga skola är belägen på landsbygden och på kort promenadavstånd från skolan finns en hembygdsgård som även används som matsal. Inför terminsstarten detta läsår har vissa delar av skolan byggts om och en åldersintegrerad organisation sätts.

Lagga fritidshem ligger i direkt anslutning till skolan och delar lokaler med förskoleklassen. Sedan terminsstarten är fritidshemmets lokaler hopbyggda med övriga skolan.

Långhundra skola är beläget i ett litet samhälle på landsbygden. I anslutning till skolan finns en f.d. prästbostad som används som matsal. Skolan deltar i försöksverksamheten "Utan timplan i grundskolan" och arbetar utifrån en åldersintegrerad organisation.

Skolorna leds av en rektor med ca 50 procent tjänstgöring på respektive skola.

Genomförandet av inspektionen i Lagga och Långhundra rektorsområde

Skolverket sände den 13 juni 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektionsteamet med ansvar för Lagga och Långhundra skolor samt Lagga fritidshem har bestått av undervisningsråd Elisabeth Ritchey och experten Hans-Olof Hanselid. Besök i Lagga skola och fritidshem genomfördes den 13–14 oktober 2003. Besök i Långhundra skola genomfördes den 25 september 2003.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering till huvudmannen av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Lagga och Långhundra skolor samt Lagga fritidshem, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöken. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem etc.

I Lagga och Långhundra skolor genomfördes intervjuer med elever, lärare, specialpedagog, skolsköterska, föräldrar samt vikarierande rektor. I Lagga intervjuades även barn och personal från fritidshemmet. Under besöket fördes också samtal med barn och personal från förskoleklassen och från fritidshemmet i Långhundra. Lektionsbesök samt besök i förskoleklassen och på fritidshemmet genomfördes.

Bedömning

Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanernas mål framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och lust att lära. I läroplanerna anges också att barn och elever skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön samt få ett reellt inflytande över utformningen av utbildningen. På samma värdegrund vilar verksamheten inom det offentliga skolväsendet för vuxna.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet med skolans värdegrund och läroplanernas mål att sträva mot.

I Lagga skola är resultatet av skolans arbete med normer och värden godtagbart men bör förbättras inom vissa områden. Eleverna uppger att de trivs men att det ibland är oroligt på lektionerna. Detta bekräftas av personalen samt genom några av de observationer som genomförts.

Elevernas möjligheter till ansvar och inflytande över sitt eget lärande framstår som begränsade. De flesta lektioner styrs och planeras av lärarna och eleverna uppger att de relativt sällan är delaktiga i planering av undervisningen.

På Lagga fritidshem finns det många barn som ska samsas på en liten lokalyta och barnen uppger att det ofta är högljutt och stökigt. Detta bekräftas delvis genom intervjuer med personal och föräldrar samt genom gjorda observationer.

I Långhundra skola framstår resultatet av skolans arbete med normer och värden som bra. Eleverna uppger att de känner sig trygga, att de trivs bra och att det sällan eller aldrig förekommer bråk eller konflikter. Skulle något hända skulle de antingen själva hjälpa till eller gå till någon vuxen. Detta bekräftas av såväl personal som föräldrar.

Eleverna uppvisade vid inspektionsbesöket ett genomgående stort intresse för och engagemang i sitt eget lärande. De var fokuserade på sina arbetsuppgifter

och deltog med stor lust i diskussioner med lärare och kamrater om olika sätt att lösa aktuella arbetsuppgifter.

Observationer och intervjuer tyder på att eleverna tar ett stort ansvar för sitt eget lärande. Eleverna själva anser att de genom att använda planerings- och loggböcker har goda möjligheter till inflytande och att de tar ett stort ansvar för planering och utvärdering av sitt eget lärande.

Sammanfattningsvis är resultatet av värdegrundsarbetet i Lagga skola godtagbart men bör förbättras. Elevernas möjligheter till inflytande och ansvar över sitt eget lärande behöver förstärkas t.ex. genom att de i högre grad kan göras delaktiga i planeringen av sitt eget lärande. På Lagga fritidshem behöver arbetsmiljön förbättras med avseende på möjligheter till lugn och ro. I Långhundra skola bedöms resultatet av skolans arbete med normer och värden som bra. Eleverna har goda möjligheter till inflytande och tar ett stort ansvar för sitt eget lärande.

Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Lagga och Långhundra skolor finns ett väl utvecklat system för dokumentation av elevernas kunskapsutveckling med hjälp av olika utvärderingsinstrument, t.ex. bedömning av elevernas läsutveckling i ett s.k. läsutvecklingsschema (LUS), skrivutveckling (SUS) och matematisk utveckling (MUS). I Långhundra används dessutom motsvarande utvärderingsinstrument för engelska samt nationella diagnosprov i matematik för årskurs 2.

I Långhundra skola finns lokala bearbetningar av nationella kursplaner utarbetade för samtliga ämnen. I Lagga skola har arbetet med att ta fram lokala bearbetningar nyligen påbörjats.

Enligt kommunens sammanställning av de nationella provens resultat 2003 för årskurs 5 har 100 procent av eleverna i Lagga skola nått målen i svenska. I matematik har 90 procent av eleverna nått målen och i engelska 95 procent.

Resultatet av de nationella provens resultat i Långhundra skola visar att 100 procent av eleverna har nått målen i svenska. I matematik har 91 procent nått målen och i engelska 91 procent.

Sammanfattningsvis finns ett väl utvecklat system för dokumentation av elevernas kunskapsutveckling. Resultaten av de nationella proven i årskurs 5 visar att eleverna i mycket hög grad har nått kunskapsmålen i svenska. En analys bör dock göras av resultaten i matematik och i engelska för att om möjligt höja resultaten i dessa ämnen. Detta gäller för båda skolorna.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med föräldrar, barn, elever respektive de vuxenstuderande i arbetet med att forma en god miljö för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Lagga och Långhundra skolor pågår ett regelbundet och bra arbete med värdegrundsfrågor. Diskussioner kring skolans fyra nyckelbegrepp trygghet, respekt, ansvar och gemenskap sker ofta. Eleverna uppger att om det blir konflikter finns det oftast någon vuxen att vända sig till och att de också använder sig av den möjligheten.

I båda skolorna finns ett väl utvecklat system med kamratstödjare, som består av en eller två elever från varje klass och en eller två vuxna som handledare. Kamratstödjarna har till uppgift att hjälpa sina kamrater om något händer. Eleverna tycker det är bra att det finns kamratstödjare, ”man känner sig tryggare och det finns alltid någon man kan gå till”. I Lagga skola har man under detta läsår inte valt ut några kamratstödjare än.

För båda skolorna finns ett gemensamt handlingsprogram mot kränkande behandling som i detalj beskriver hur personalen ska arbeta med att förebygga, upptäcka samt vidta åtgärder vid mobbning eller kränkande behandling. Personalen på Lagga skola uppger dock att man oftast löser konflikter utan att använda sig av handlingsprogrammet, och personalen på Långhundra skola uppger att handlingsprogrammet inte känns helt aktuellt eftersom det enligt dem inte förekommer någon mobbning eller kränkande behandling. På ingen av skolorna har handlingsprogrammet utvärderats eller reviderats under det senaste året.

På Lagga fritidshem förekommer enligt personalen inte något planerat värdegrundsarbete, men om något händer pratar man om det med barnen. Genomgående saknas samarbete mellan skolan och fritidshemmet, vilket bl.a. uttrycker sig i att fritidshemmet inte är delaktigt i skolans värdegrundsarbete.

Sammanfattningsvis ett regelbundet och bra värdegrundsarbete pågår på båda skolorna. I Långhundra skola finns ett väl utvecklat system med kamratstödjare. För närvarande fungerar inte detta i Lagga skola. Det gemensamma handlingsprogrammet mot kränkande behandling är detaljerat och bra men behöver kontinuerligt utvärderas och aktualiseras. För att det förebyggande arbetet ska kunna fungera krävs att handlingsprogrammet är ett aktuellt och levande dokument. Värdegrundsarbetet på Lagga fritidshem bör förbättras och knytas samman med skolans övriga värdegrundsarbete.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå målen skall främst utformas av de lärande och personalen. I förskolan och skolan skall detta ske i samverkan med hemmen. De nationella läroplanerna, andra statliga bestämmelser och kursplanerna ger dock också vissa anvisningar för arbetet. Det finns riktlinjer för stöd, betygssättning och utvecklingssamtal, utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid, etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper och färdigheter barnen, ungdomarna och de vuxna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att närma sig målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I Lagga skola genomfördes inför innevarande läsår en omorganisering av undervisningen som nu bedrivs i åldersintegrerade grupper. Lärarna uppger dock att de känner sig tveksamma över det åldersintegrerade arbetssättet och vid inspektionsbesöket genomfördes huvuddelen av undervisningen i åldershomogena grupper.

I intervjuer och samtal med elever och lärare framkommer att de flesta lektioner styrs och planeras av lärarna och att någon utarbetad modell för elevplanering eller elevutvärdering inte finns. Detta bekräftas genom lektionsbesök. I viss utsträckning har ett utvärderingsarbete påbörjats i några av klasserna genom den s.k. Portfolioprincipen, som innebär att eleverna under en längre tid samlar sina arbeten och tränas i att sätta mål, reflektera över och utvärdera sin egen kunskapsutveckling. Man är dock fortfarande i ett initialskede och i stället för självreflekterande utvärdering handlar det mer om att spara elevernas arbeten i en pärm för att sedan visa upp dem för föräldrarna i samband med utvecklingssamtalen.

Musikundervisningen i Lagga skola fungerar inte tillfredsställande. Förra läsåret åkte eleverna buss till Thunmanskolan för musikundervisning. Detta läsår har i stället varje enskild klasslärare ansvar för klassens musikundervisning, men flera elever berättar att i vissa klasser har man inte haft någon musikundervisning alls. Detta bekräftas av vissa lärare.

I både Lagga och Långhundra skolor har elevvårdsarbetet mycket hög prioritet. Ett elevvårdsteam bestående av rektor, skolsköterska och specialpedagog finns på respektive skola och träffas en gång i veckan. De flesta barn som är i behov av stöd får enligt personalen det stöd de behöver. Stödet ges i första hand av specialpedagog i form av enskild undervisning eller undervisning i smågrupper. För de elever som får stöd under en längre period skrivs åtgärdsprogram. I Lagga skola träffar specialpedagogen samtliga barn i förskoleklassen och bedömer deras läs- och skrivförmåga. De elever i årskurs 1 som ännu inte lärt sig att läsa får lästräning av specialpedagogen.

I Lagga skola finns en ”liten klass” för elever i årskurs 4–6 som är i behov av särskilt stöd. I formell mening är denna klass att betrakta som en särskild undervisningsgrupp och beslut om att eleverna är placerade i en särskild undervisningsgrupp skall finnas. Sådana beslut saknas idag.

På Lagga fritidshem är verksamheten i hög grad skild från skolans övriga verksamhet och personalen ingår inte heller i skolans arbetslag. Personalen uppger

att det saknas förutsättningar och struktur för en pedagogiskt planerad verksamhet och att den inte fullt ut kan anses som meningsfull för barnen. Barnen får mestadels själva välja vad de vill göra på fritidshemmet. Många tycker just nu det är roligt att vara ute och cykla på gården. Andra tycker om att rita och pyssla. Mer sällan erbjuds en pedagogiskt planerad verksamhet för barnen.

Långhundra skola ingår i försöket ”Utan timplan i grundskolan” och har arbetat fram en väl fungerande modell för planering och utvärdering av undervisningen. Undervisningen organiseras dels som ”eget arbete” då eleverna arbetar utifrån sina individuella planeringar, dels som schemalagda ämnesspass. De individuella planeringarna sträcker sig över tvåveckorsperioder och omfattar ämnena svenska, matematik och, för årskurserna 4–6, även engelska. I slutet av perioden utvärderas elevernas kunskapsutveckling och arbetssätt av läraren och eleven gemensamt. Denna utvärdering ligger sedan till grund för planeringen av nästa tvåveckorsperiod.

Merparten av undervisningen sker i åldersintegrerade grupper och arbetssättet präglas av hög grad av individanpassning. En av lärarna uttrycker det som att ”arbetssättet gör att vi kan möta varje enskild elev där den befinner sig just nu”. Trots att det råder en stor enighet bland personalen kring arbetssättet på skolan, saknas dokumentation kring detta i t.ex. den lokala arbetsplanen.

Vid utvecklingssamtalen får föräldrarna noggrann information om elevernas kunskapsutveckling och lärandeprocess och föräldrarna uppger att de är mycket nöjda med utvecklingssamtalen. Vid behov skrivs individuella utvecklingsplaner som anger hur och med vad eleverna ska arbeta för att nå uppställda mål.

Sammanfattningsvis bedöms den pedagogiska verksamheten i Lagga skola som i stort sett tillfredsställande, men bör förbättras inom vissa områden. Arbetssätten och arbetsformerna behöver diskuteras och ett system för elevplanering eller elevutvärdering bör utarbetas. Brister beträffande musikundervisningen bör åtgärdas. Beslut om placering av barn i särskild undervisningsgrupp – och med anvisningar om hur man överklagar – skall finnas för samtliga elever som är inskrivna i den ”lilla klassen”.

Den pedagogiska verksamheten på Lagga fritidshem behöver förbättras. Det saknas enligt inspektionsteamets bedömning en pedagogisk målmedvetenhet och planerad struktur för verksamheten. Pedagogiska diskussioner behöver föras och knytas samman med övrig pedagogisk verksamhet på skolan.

I Långhundra skola bedöms den pedagogiska verksamheten som god. Arbetssättet med individuell planering ger arbetsro och hög grad av individanpassning. Arbetssättet har dock inte dokumenterats, vilket är viktigt för att kunna ligga till grund för utvärdering och utveckling. Utvecklingssamtalen uppfattas av föräldrarna som mycket informativa och bra. Båda skolorna har genomgående ett gott elevvårdsarbete men inspektörerna vill påpeka att åtgärdsprogram – i samverkan med föräldrarna – skall tas fram för de barn som är i behov av stöd.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för barnomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre arbete. Sammantaget har dessa skyldigheter att se till att rätten till utbildning tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av målen och riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som tas upp vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

Rektorsfunktionen är på papperet delad mellan Lagga och Långhundra skolor med 50 procent tjänstgöring i respektive skola. Vanligtvis tillbringar dock rektorn mer tid i Långhundra skola – där hon är ca tre dagar i veckan – än i Lagga skola – där hon är ca två dagar. Vid inspektionsbesöken var rektorn sjukskriven och en lärare från Långhundra skola vikarierade som rektor. Den ordinarie rektorn uppfattas av personal och föräldrar som förtrogen med den dagliga verksamheten, även om de också uppfattar att administrativa göromål tar alltför mycket tid på bekostnad av det pedagogiska ledarskapet. Personal och föräldrar uppger samstämmigt att de tycker att rektorn förefaller ha en alltför stor arbetsbörda. Ledningsgrupp eller arbetslagsledare saknas på båda skolorna.

På respektive skola finns dokument som benämns lokala arbetsplaner. Dessa fungerar dock enligt personalen inte som levande dokument och har inte heller utvärderats under det senaste läsåret. För Långhundra skola ger arbetsplanen inte en rättvisande bild av skolans arbetssätt.

På Lagga fritidshem saknas målbeskrivningar för verksamheten. Personalen tillämpar inte läroplanen eller använder sig av Skolverkets allmänna råd vid planering och genomförande av verksamheten. Sällan eller aldrig diskuteras fritidshemsverksamheten vid exempelvis personalkonferenser eller arbetsplatsträffar. Rektor är dock utbildad fritidspedagog och personalen upplever därför att hon delvis är förtrogen med verksamheten även om hon sällan har tid att besöka den.

Sammanfattningsvis bedömer inspektionsteamet att styrningen och ledningen för de båda skolorna inte är fullt tillfredsställande och behöver förbättras. Att rektorsfunktionen är splittrad på två skolor och att ledningsgrupper saknas förstärker otydligheten i det pedagogiska ledarskapet. Framför allt behöver den pedagogiska styrningen och ledningen på Lagga skola och fritidshem stärkas. När det gäller styrningen och ledningen av fritidshemmet bedömer inspektionsteamet att rektorn inte skapat planeringsmässiga och praktiska förutsättningar för personalen att bedriva en god pedagogisk verksamhet som ska kunna komplettera skolan och ge en meningsfull fritid.

De lokala arbetsplanerna på båda skolorna är inte målrelaterade vilket bidrar till otydlighet i styrning och kontroll.

Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Inom en viss utbildning skall det också finnas möjligheter för eleverna att individuellt göra val av kurser eller ämnen.

Granskningen gäller om möjlighet till utbildning ges i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Undervisning i slöjd, hem- och konsumentkunskap samt idrott och hälsa sker på skolor i centralorten och eleverna åker buss till och från dessa. Bussresorna bryter enligt personalen upp verksamheten under dagen och i Långhundra skola har man också svårt att få ett system som fungerar när det gäller att följa barnen till bussen. På Lagga skola är föräldrarna mycket kritiska till hur "bussningen" fungerar. Enligt dem är det stökigt på bussarna och systemet med olika busslinjer kombinerat med taxi fungerar periodvis mycket dåligt med resultat att vissa bussar kör tomma och att andra inte har fått korrekt information om färdväg.

På Lagga fritidshem – liksom på flertalet fritidshem i Knivsta kommun – erbjuds placering för barn till och med årskurs 3. Föräldrarna i Långhundra skola uttrycker att det egentligen finns ett behov av tillsyn även för barnen i årskurs 4.

Sammanfattningsvis bedöms tillgången till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning som tillfredsställande. Rutinerna vid "bussningen" behöver dock ses över. Skolverkets inspektörer vill också påpeka att barn har rätt till skolbarnsomsorg till och med 12 års ålder. Kommunen bör därför undersöka hur behovet av skolbarnsomsorg ser ut för barn i skolåren 4–6.

Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Lagga och Långhundra skolor kan lärartätheten betraktas som relativt god – i Lagga skola är den 8,0 lärartjänster per 100 elever och i Långhundra skola 7,1 per 100 elever. Genomsnittet för hela riket är 7,9.

I båda skolorna har lärarna i hög grad pedagogisk utbildning – till 97 procent i Lagga och 93 procent i Långhundra. Vid sjukdom anlitas ett bemanningsföretag som erbjuder vikarier med lärarutbildning.

För båda skolorna har kompetensutvecklingsplaner tagits fram för personalen. I Långhundra skola har personalen genomfört en kompetensutvecklingsresa till Bifrostskolan i Danmark vilket var mycket uppskattat. I Långhundra skola förs pedagogiska diskussioner i flera olika diskussionsforum, bl.a. i arbetslagsträffar, på personalkonferenser och i yrkessammansatta arbetsmöten. I Lagga skola har personalen inte genomgått någon motsvarande kompetensutveckling. De blev

erbjudna samma resa till Danmark men avstod eftersom de hellre ville använda tiden till att förbereda sig inför den nya åldersintegrerade organisationen.

I båda skolorna fungerar lokalerna ändamålsenligt, men i Långhundra skola finns lokalmässiga kollisioner mellan förskoleklassen och familjedaghemmens verksamhet. Tre dagar i veckan har fem dagbarnvårdare med drygt 20 barn verksamhet i samma lokaler som förskoleklassen. Detta innebär att verksamheten måste anpassas så att t.ex. förskoleklassbarnen går iväg och äter lunch när dagbarnvårdarna börjar laga lunch till förskolebarnen. Även när förskolebarnen ska sova efter lunch måste verksamheten anpassas till detta och förskoleklassbarnen vara utomhus. Personalen i förskoleklassen upplever dock samarbetet som stimulerande trots att kraven på de lokalmässiga anpassningarna är stora. Lagga skola står för närvarande i begrepp att genomföra samma system två dagar i veckan.

På Lagga fritidshem finns en förskollärare som är pedagogiskt ansvarig för verksamheten men som bara arbetar en dag i veckan på fritidshemmet. Övrig personal på fritidshemmet saknar pedagogisk högskoleutbildning. Fritidshemmets personal har enligt uppgift inte erbjudits någon kompetensutveckling.

Sammanfattningsvis bedömer utbildningsinspektionen att personalens utbildningsnivå på båda skolorna är mycket bra med undantag av Lagga fritidshem. Samma bedömning görs beträffande personalens möjligheter till kompetensutveckling. Inspektörerna anser att det är olyckligt att den enda högskoleutbildade personalen på fritidshemmet, och som tillika är pedagogiskt ansvarig för verksamheten, endast arbetar en dag i veckan på fritidshemmet. Detta kan bidra till att hämma den pedagogiska utvecklingen på fritidshemmet. Likaså anser Skolverkets inspektörer att när fritidshemspersonalen inte erbjuds samma kompetensutveckling som övrig personal på skolan, kan detta försvåra samarbetet mellan de båda verksamheterna.

Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis visar inspektionen att skolornas verksamhet till stora delar fungerar bra och tillgodoser en utbildning i linje med de nationella bestämmelserna och målen för grundskolan. Inspektionen finner att arbetssättet på Långhundra skola med hög grad av individanpassning är särskilt bra. Det samma gäller elevvårdsarbetet på Lagga skola.

Mot bakgrund av inspektionens slutsatser finns det anledning att utveckla verksamheten inom följande områden.

För båda skolorna gäller detta följande

- styrning och ledning med avseende på det pedagogiska ledarskapet,
- förtydligande av målen i de lokala arbetsplanerna.

För Lagga skola gäller det även

- strategier för att öka elevernas möjligheter till inflytande och ansvar över sitt eget lärande,
- vidareutveckling av arbetssätt och arbetsformer,

- avsaknad av musikundervisning i vissa klasser.

För Lagga fritidshem gäller det

- arbetsmiljön för barnen med avseende på möjligheter till lugn och ro,
- förbättring av värdegrundsarbetet vilket bör knytas samman med skolans övriga värdegrundsarbete,
- strategier för att förbättra den pedagogiska verksamheten med avseende på pedagogisk målmedvetenhet och struktur för verksamheten,
- personalens utbildningsnivå,
- personalens kompetensutveckling,
- styrning och ledning med avseende på avsaknad av planeringsmässiga förutsättningar för personalen att bedriva en god pedagogisk verksamhet på fritidshemmet.

För Långhundra skola gäller det även

- dokumentation och utvärdering av arbetssättet.

Varje skola skall årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av skolan. Kvalitetsredovisningen kan därmed bli ett värdefullt hjälpmedel för att utveckla och förbättra flera av ovannämnda utvecklingsområden. I ett avseende lever Lagga skola inte upp till författningarnas krav. På denna punkt skall åtgärder vidtagas

- beslut om placering av barn i särskild undervisningsgrupp.

Datum	Ort
2003-02-11	Stockholm

Elisabeth Ritchey

Hans-Olof Hanselid